

8.2.2017

Kokousmuistio 1/2018

Aika 7.2.2018 klo 8.00–9.30

Paikka Pääministerin virka-asunto Kesäranta

Läsnä Sipilä Juha, puheenjohtaja
Eloranta Jarkko
Fjäder Sture
Grahn-Laasonen Sanni
Häkämies Jyri
Lindström Jari
Lintilä Mika
Marttila Juha
Palola Antti
Pentikäinen Mikael
Terho Sampo
Hetemäki Martti (at.)
Lahtinen Markus (at.)
Lehtomäki Paula (at.)
Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 8.00 ja totesi aiheena olevan *Työllisyysasteen nostaminen*. Valmistellun keskustelunavauspuheenvuoron käyttävät puheenjohtaja Jarkko Eloranta SAK:sta, puheenjohtaja Sture Fjäder Akavasta, toimitusjohtaja Jyri Häkämies EK:sta, puheenjohtaja Antti Palola STTK:sta sekä toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen Suomen Yrittäjistä. Kokouksen alussa käydään lyhyt katsaus työmarkkinoiden sopimuskierron etenemiseen.

2 Työmarkkinoiden sopimuskierron etenemiseen

Meneillään olevalla liitokierroksella tähän mennessä saavutetut sopimusratkaisut kattavat arviolta noin puolet kaikista palkansaajista. Tasoltaan ratkaisut ovat noudatelleet pääpiirteissään teknologiateollisuuden sopimuksessa syksyllä määriteltyä kustannusraamia. Paikallisen sopimisen merkitys palkankorotuksissa on vahvistunut. Kustannusraamissa pysyminen on osoittautunut osin vaikeaksi sovittaa yhteen matala- ja samapalkkaisuutta koskevien tavoitteiden kanssa. Vielä auki olevissa palvelualoja ja julkista sektoria koskevissa neuvotteluissa on syntynyt kiistaa mm. kunta-alan lomarahaleikkausten kompensoimisesta.

3 Työllisyysasteen nostaminen

Jyri Häkämies korosti puheenvuorossaan keskisuurten ja suurten yritysten merkitystä ja peräänkuulutti näiden huomioimista myös politiikkatoimenpiteissä (liite 1). Tavoite 75 prosentin työllisyysasteesta on vaativa, mutta ei mahdoton. Sen saavuttamiseksi tarvitaan rakennemuutoksia. Nämä liittyvät mm. perhevapaisiin, kannustinloukkujen purka-

miseen, koulutuksen vastaavuuden parantamiseen sekä työvoiman liikkuvuuden edistämiseen.

Jarkko Eloranta totesi työllisyyden nostamisen edellyttävän toimia kolmella osa-alueella: työnhaun ja palkkaamisen kannustimet sekä työllistymisen edellytykset (liite 2). Työnhaun seuranta on tehostettava, palkkaamisen helpottamiseen tarvitaan palkkatukea sekä onnistunutta palkka- ja finanssipolitiikkaa. Työnteon edellytyksiä on parannettava liikenneinfralla, asunnoilla, julkisilla palveluilla ja ennen kaikkea koulutuksella.

Antti Palola arveli 75 prosentin työllisyysastetavoitteen olevan Suomessa laajalti hyväksytty (liite 3). Sen saavuttamiseksi keskeisimpiä asioita ovat panostaminen aktiiviseen työvoimapolitiikkaan sekä määrärahojen nostaminen mm. työttömyysturvan aktivointiin, palkkatukeen ja koulutukseen. Palola peräänkuulutti myös työttömien perusteellisempaa profilointia resurssien käytön ohjaamiseksi.

Sture Fjäder kiinnitti huomiota työttömyysturvan aktiivimallin ongelmiin ja ehdotti sen kehittämistä mm. hyväksymällä omatoiminen työnhaku (liite 4). Muita lyhyellä aikavälillä tarvittavia toimia ovat perhevapauudistus, työttömän opiskeluoikeuden laajentaminen sekä yhdistelmävakuutuksen käyttöönotto. Pidemmällä aikavälillä tärkeitä ovat mm. oppivelvollisuuden nostaminen, sosiaaliturvan uudistaminen sekä verotuksen kannustavuuden lisääminen.

Mikael Pentikäinen korosti PK-yritysten roolia työllistäjinä ja näki niiden toimintaedellytyksiin vaikuttamisen ja erityisesti työnantajaroolia koskevan sääntelyn purkamisen keskeisenä keinona nostaa työllisyyttä (liite 5). Konkreettisia esimerkkejä ovat mm. mahdollisuus poikkeaviin palkkaus- ja työaikajärjestelyihin, henkilöperusteisen irtisanomisen helpottaminen mikroyrityksissä, yleissitovuuden keventäminen sekä alv:n alarajan nostaminen.

4 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Työllisyysasteen nostaminen ja siihen liittyvät toimenpiteet tulevat olemaan seuraavan hallituskauden isoimpia kysymyksiä ja niihin on syytä ryhtyä etsimään vastauksia jo nyt. Asiakokonaisuuteen liittyy monia periaatteellisia kysymyksiä, jotka vaativat uudenlaista ajattelua eri osapuolilta.
- Yksi periaatteellisen keskustelun paikka koskee mahdollisuutta yhdistää (pienet) palkkatulot ja tulonsiirrot riittävän toimeentulon turvaamiseksi.
- Suurimmat efektiiviset rajaveroasteet koskevat matalapalkkaisia, joilta työllistyessä alentuvat erilaiset etuudet. Näitä rajaveroasteita tulisi alentaa paremmalla yhteensovittamisella.
- Työttömien profilointi ja tukitoiminen oikea kohdistaminen ovat tärkeitä, ettei resursseja hukata turhaan. Työttömyyden rakenteesta ei ole selkeää kuvaa, tähän ongelmaan tullaan pureutumaan lähiaikoina selvitysmiehen johdolla.
- Olisi syytä pohtia miten työttömille voitaisiin saada lisää lyhytaikaisia työmahdollisuuksia aktiivimallin tueksi esim. maataloilta.
- Työvoiman tarjontaa tukevilla toimenpiteillä on kiire, jotta alkanut kasvu ei tuikahtuisi työvoiman saatavuusongelmiin työttömyyden lähestyessä rakenteellista tasoa.

- Pitkään jatkuneen matalan korkotason seurauksena yrityskenttään on muodostunut "patoutunutta konkurssipotentialia", joka saattaa purkautua lisääntyneinä konkurssina lähivuosina korkotason normalisoituessa.
- Arvioiden mukaan seuraavan 10 vuoden aikana tarvitaan mittavia panostuksia työntekijöiden uudelleenkoulutukseen. Koulutussektorilla ollaan modernisoidussa työkaluja ammatillisen osaamisen jatkuvaan ylläpitoon ja päivittämiseen mm. korkeakoulutuksen moduulien avulla. On tärkeää, että osaamista voisi kehittää tekemättä toista tutkintoa.
- Työperäistä maahanmuuttoa tulisi tukea aktiivisella ja ennakoivalla politiikalla.
- Ulkomaalaista työvoimaa koskevan saatavuusharkinnan ohella huomiota tulisi kiinnittää ulkomaalaisten työlupien normaaliin myöntämisprosessiin, joka on nykyisellään liian hidas.
- Koulutussopimuksen käyttöä väylänä maahanmuuttajien integroimiseen työmarkkinoille tulisi harkita.

5 Kokouksen päättäminen

Pääministeri tiedusteli jäsenten näkemyksiä liittyen neuvoston kevään ohjelmaan. Esillä nousivat mm. koulutus ja elinikäinen oppiminen sekä EU-politiikka. Kevään kokousajosta informoidaan jäseniä lähiaikoina. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.30.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri